

Tárgytematika / Course Description**Magyar nyelv I.**

AKNB_TTTM034

Tárgyfelelős neve /**Teacher's name:** Döryné dr. Zábrádi Orsolya**Félév / Semester:** 2018/19/1**Beszámolási forma /****Assesment:** Vizsga**Tárgy heti óraszám /****Teaching hours(week):** 1/2/0**Tárgy féléves óraszám /****Teaching hours(sem.):** 0/0/0**OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE**

Ismerje meg a hallgató az alapvető általános nyelvészeti, lexikológiai, jelentéstani és kommunikációelméleti alapfogalmakat! Legyen tisztában nyelvünk típusával, eredetével és történetével!

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1.hét	A nyelv fogalma, jelszerűsége. A nyelvi jel lényege. A nyelv rendszerszerűsége. A nyelvi jelrendszer és szabályrendszer. A követelmények ismertetése.
2.hét	A nyelvi szintek. A nyelv és a gondolkodás. A nyelv lélektani, filozófiai, logikai vizsgálatáról.
3.hét	A kommunikáció fogalma, funkciója, típusai. A verbális és nem verbális kommunikációs rendszerek.
4.hét	A kommunikációs modellek. A beszéd és az írás mint a kommunikáció általános formája. Az írás rövid története.
5.hét	A nyelvek típus és eredet szerinti osztályozása. A nyelvrokonság.
6.hét	A nyelv rétegzettség, tagoltsága. Szociolingvisztikai alapfogalmak. A magyar nyelvjárási rendszere. A tájnyelv.
7.hét	A magyar nyelv történeti fejlődése. A legfontosabb ómagyar kori nyelvemlékek. A nyelv változékonysága és állandósága. Szinkrón és diakrón szemlélet a nyelv vizsgálatában. A modern magyar nyelv művelés főbb elvei.
8.hét	Az európai és a magyar nyelv tudomány rövid története. A nyelv tudomány kutatási területei és módszerei. A zh megírása az első 7 előadás anyagából.
9.hét	Szókincstan. A szókészlet általános kérdései. A szókészlet állandósult nyelvi elemei. A magyar szókészlet nagysága. Az egyén szókincse. A szókincs tagolódása. Szótárak.
10.hét	A jelentéstan. A szemantika helye a szemiotikában és a nyelv tudományban. Történeti áttekintés.
11.hét	A jelentés meghatározása (a jelentés mint szabály és használati érték). A jelentésbővítés és jelentésszűkítés.
12.hét	A metaforikus jelentésváltozások. A metonimikus jelentésváltozások. A jelentésaspektusok.
13.hét	A jelentésmező. A szinonimák.
14.hét	A félév lezárása. A szóbeli vizsga témaköreinek, tételsorának megbeszélése.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A félév vizsgajegyvel zárul. Az aláírás feltétele a 8. héten megírandó zh legalább elégséges szintű teljesítése. A vizsgajegy a hallgatók a szóbeli vizsgára kapják.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom	1. Adamikné Jászó Anna: A magyar nyelv könyve. Bp., Trezor Kiadó, 2004.2. Keszler Borbála szerk.: Magyar grammatika. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.3. A magyar helyesírás szabályai, Új magyar helyesírás, 12. kiadás, Bp., Akadémiai Kiadó, 2015.4. Kiefer Ferenc: A magyar nyelv kézikönyve. Bp., Akadémiai Kiadó, 2003.5. Kiefer Ferenc: Jelentélmélet. Bp., Corvina Kiadó, 2000.
Ajánlott irodalom	1. Deme László 1978. A beszéd és a nyelv. Bp., Tankönyvkiadó2. Horváth Katalin–Ladányi Mária 1995. Állapot és történet – szinkronia és diakronia-viszony a nyelvben. Magyar Nyelv, 1995/4: 489–923. Sugárné Kádár Júlia 1985. Beszéd és kommunikáció az óvodás- és kisiskoláskorban. Bp., Akadémiai Kiadó4. Telegdi Zsigmond 1977. Bevezetés az általános nyelvészetbe. Bp., Tankönyvkiadó. 7-76; 166-2455. Temesi Mihály 1980. A magyar nyelvtudomány. Bp., Gondolat Kiadó. 5-776. Gósy Mária 2004. Fonetika, a beszéd tudománya. Bp., Osiris Kiadó7. Molnár József 1977. A magyar beszédhangok atlasza. Bp., Tankönyvkiadó8. Szabó Géza 1992. Nyelvjárásaink. Bp., Tankönyvkiadó9. Wacha Imre 1995. Retorika. Bp., Akadémiai Kiadó10. Fercsik Erzsébet 1994. Ki szavatol a helyesírás biztonságáért? Bp., Korona Kiadó11. Kiss Jenő 1995. Társadalom és nyelvhasználat. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó12. Kontra Miklós (szerk.) 2003. Nyelv és társadalom a rendszerváltás kori Magyarországon. Bp., Osiris Kiadó13. Máté Jakab 1998. A 20. századi nyelvtudomány történetének főbb elméletei és irányzatai. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó